

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA

zawód – operator maszyn leśnych - 834105

Zawód operatora maszyn leśnych szczególnie polecany jest tym wszystkim, którzy chcieliby mieć kontakt ze środowiskiem leśnym, poznać cechy lasu i drzewostanów, obsługiwać i dobierać maszyny i urządzenia stosowane w gospodarce leśnej. Operator maszyn leśnych wykonuje bowiem prace w leśnictwie przy użyciu specjalistycznego sprzętu.

Cele i zadania zawodowe

Do podstawowych zadań operatora maszyn leśnych - wykonującego prace w zakresie gospodarki leśnej i ochrony przyrody - należy:

- obsługa, konserwacja i drobne naprawy maszyn i urządzeń leśnych, m.in. glebogryzarek, wyorywaczy, sadzarek mechanicznych, opryskiwaczy, opylaczy i zamglawiaczy,
- udział w pozyskiwaniu drewna i innych produktów leśnych,
- prace konserwacyjne (przepusty, mostki, rowy melioracyjne, budowa i naprawa dróg leśnych),
- wykonywanie zabiegów stosowanych w gospodarce leśnej,
- prace przy hodowli i ochronie lasu,
- prace związane z ochroną przeciwpożarową i turystycznym zagospodarowaniem lasu,
- sortowanie i obróbka drewna (np. rozdrabnianie drewna rębarkami),
- pielęgnacja upraw leśnych i młodników,
- zalesienia gruntów porolnych,
- prowadzenia i obsługi ciągnika wraz z urządzeniami doczepianymi i podwieszanymi,
- obsługa mechanicznych urządzeń stosowanych do załadunku i transportu drewna.

Środowisko pracy

Operator maszyn leśnych pracuje na otwartych przestrzeniach (obszarach rolniczych i leśnych, budowach, tartakach), w różnych porach roku i warunkach atmosferycznych. Ponadto niektóre czynności są wykonywane również w pomieszczeniach zamkniętych (np. w przedsiębiorstwach przemysłu drzewnego).

Wymagania psychofizyczne

Operator powinien być w pełni sprawny fizycznie i ruchowo, dość silny, odporny psychicznie, gdyż jest narażony na stres wynikający z dużej odpowiedzialności i zagrożenia wypadkami, wytrzymały. Powinien też mieć sprawny układ kostno-stawowy, oddechowy i krwionośny, dobrą koordynację wzrokowo-ruchową, gdyż jego praca polega przede wszystkim na precyzyjnym manipulowaniu ciężkimi maszynami.

Cechami niezbędnymi w tym zawodzie są:

- odpowiedzialność za bezpieczeństwo ludzi i za urządzenia,
- rozwaga,
- podzielność i koncentracja uwagi,
- ostrożność, dokładność, wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność przewidywania konsekwencji swoich działań,
- zdolności techniczne, mechaniczne i manualne.

Operator musi umieć skoncentrować się na konkretnych czynnościach i jednocześnie mieć świadomość tego, co dzieje się wokół niego. W zawodzie tym potrzebny jest refleks, gdyż trzeba podejmować decyzje w sytuacjach awaryjnych oraz umiejętność pracy w warunkach niebezpiecznych. Jednocześnie operator powinien być odporny na monotonię pracy, dokładny, sumienny, solidny. Do obsługi maszyn leśnych przydatne są zainteresowania i umiejętności techniczne oraz uzdolnienia manualne.

Przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są zaburzenia równowagi i świadomości, wady wzroku, których nie można skorygować okularami, daltonizm, schorzenia słuchu, wady i choroby kręgosłupa, choroby serca i układu krążenia, schorzenia układu oddechowego, alergie, epilepsja. Zawód ten obarczony jest ryzykiem zachorowań na choroby odkleszczowe.

Kształcenie w zawodzie

Kształcenie w zawodzie odbywa się w zasadniczej szkole zawodowej lub na kursach kwalifikacyjnych. Po zdobyciu zawodu można podwyższyć kwalifikacje na kursach zawodowych, uzyskując zawód „technik leśnik” oraz kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Po uzyskaniu wykształcenia średniego i zdaniu egzaminu maturalnego można podjąć studia w szkołach wyższych na kierunku leśnictwo.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Nowoczesne maszyny - wspomagające prace leśne - to harwester i forwarder, różnorodne pilarki i wykaszarki. Większość ofert pracy w tym zawodzie dotyczy posiadania umiejętności obsługi w/w maszyn i to nie tylko w leśnictwie, ale w innych działach gospodarki, w których wykorzystuje się różnorodny sprzęt (np. transport, budownictwo).

Możliwości zatrudnienia

Operator maszyn leśnych może być zatrudniony w:

- przedsiębiorstwach remontowo-budowlanych i zakładach usług leśnych, zajmujących się wykonywaniem czynności gospodarczo-leśnych,
- gospodarstwach szkółkarskich i lokalnych zakładach pielęgnacji zieleni,
- biurach i organizacjach społeczno-gospodarczych zajmujących się gospodarką leśną, ochroną lasów i stref zieleni,
- sferze usług na rzecz leśnictwa, budownictwa wodnego i drogowego,
- w zakładach pracy, w których posiadanie uprawnień do obsługi specjalistycznego sprzętu (np. pilarek spalinowych, wykaszarek) jest niezbędne do zatrudnienia na określonych stanowiskach,

- jako pracownik najemny lub prywatny przedsiębiorca (właściciel).

W doborze i nauczaniu przedmiotów zawodowych - ze względu na specyfikę i zapotrzebowanie - szkoła kładzie duży nacisk nie tylko na wykształcenie umiejętności z zakresu wykonywania prac w zakresie gospodarki leśnej i ochrony przyrody, ale także na wykształcenie rzemieślnika posiadającego umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania towaru do ekspedycji i sprzedaży.

Kształcenie w zawodzie operator maszyn leśnych

Nauka w zasadniczej szkole zawodowej w zawodzie operator maszyn leśnych trwa 3 lata.

W szkole realizowane są programy nauczania z poszczególnych przedmiotów, opracowane na podstawie obowiązujących aktualnie:

- podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- podstawy programowej kształcenia w zawodach;
- ramowego planu nauczania.

Kształcenie obejmuje:

- przedmioty ogólnokształcące,
- przedmioty zawodowe,
- praktyki zawodowe na terenie szkoły, w firmach partnerskich i zagranicą.

Umiejętności zawodowe uczeń zdobywa na przedmiotach zawodowych:

- bezpieczeństwo i higiena pracy;
- podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej;
- język obcy ukierunkowany zawodowo;
- przepisy ruchu drogowego,
- technika prac leśnych,
- hodowla lasu,
- ochrona lasu,
- użytkowanie lasu,
- mała infrastruktura leśna,
- zajęcia praktyczne.

W trakcie nauki w szkole uczeń może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji R.1.

Nr kwalifikacji	Nazwa kwalifikacji	Ilość godzin	Termin egzaminu
Wspólne dla obszaru	Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru rolniczo-leśnego z ochroną środowiska, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów	300	xxx
R.1.	Obsługa maszyn stosowanych do prac leśnych	800	pod koniec II semestru w klasie III

Szkoła przygotowuje ucznia do kierowania ciągnikiem rolniczym z przyczepą (przyczepami) lub pojazdem wolnobieżnym z przyczepą (przyczepami). Egzamin państwowy, wymagany do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii, jest przeprowadzany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. Nr 30, poz. 151 ze zm.).

Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zakresie kwalifikacji **R.1.** mogą przystępować absolwenci zasadniczej szkoły zawodowej kształcącej w zawodzie operator maszyn leśnych, a także osoby, które posiadają wykształcenie na poziomie szkoły zasadniczej i ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy z w/w kwalifikacji.

Absolwenci szkoły lub osoby posiadające wykształcenie co najmniej zasadnicze, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie kwalifikacji oznaczonej symbolem **R.1.** otrzymują tytuł **operatora maszyn leśnych**.

Absolwent po ukończeniu szkoły otrzymuje świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej.

Szczegółowe efekty kształcenia

R.1. Obsługa maszyn stosowanych do prac leśnych

1. Wykonywanie prac z zakresu hodowli lasu

Uczeń:

- 1) dobiera maszyny i urządzenia do rodzaju wykonywanych prac związanych z hodowlą lasu;
- 2) przygotowuje do pracy oraz obsługuje maszyny i urządzenia;
- 3) posługuje się instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń;
- 4) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne w szkółkach, uprawach i młodnikach, drzewostanach dojrzewających i dojrzałych;
- 5) określa sposoby pozyskiwania szyszek, nasion drzew i krzewów leśnych;
- 6) pozyskuje szyszki i nasiona ze ściętych drzew oraz krzewów leśnych;
- 7) posługuje się dokumentacją techniczną dotyczącą hodowli lasu;
- 8) dokonuje przeglądów i bieżącej konserwacji maszyn i urządzeń.

2. Wykonywanie prac z zakresu ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia środowiska leśnego;
- 2) dobiera i przygotowuje do pracy maszyny i urządzenia stosowane do ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej;
- 3) rozpoznaje zagrożenia pożarowe i lokalizuje miejsca pożarów;
- 4) obsługuje maszyny i urządzenia podczas wykonywania zabiegów związanych z ochroną lasu i ochroną przeciwpożarową;
- 5) dobiera mechaniczne, biologiczne i chemiczne metody ochrony lasu;
- 6) posługuje się narzędziami i podręcznym sprzętem gaśniczym;
- 7) posługuje się dokumentacją dotyczącą ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej.

3. Pozyskiwanie surowca drzewnego

Uczeń:

- 1) dokonuje selekcji drzew leśnych;
- 2) planuje prace związane ze ściną surowca drzewnego;
- 3) dobiera maszyny i urządzenia do pozyskiwania surowca drzewnego oraz biomasy;
- 4) przestrzega zasad ochrony lasu przed szkodami powstającymi przy pozyskiwaniu surowca drzewnego;
- 5) obsługuje maszyny i urządzenia do pozyskiwania surowca drzewnego;
- 6) obsługuje pilarki spalinowe i elektryczne;
- 7) posługuje się dokumentacją techniczną dotyczącą pozyskania surowca drzewnego;
- 8) wykonuje czynności związane z konserwacją maszyn i urządzeń;

- 9) wykonuje ścinę, okrzesywanie i przerzynkę drzew;
- 10) klasyfikuje surowiec drzewny.

4. Wykonywanie zrywki surowca drzewnego

Uczeń:

- 1) planuje prace związane ze zrywką surowca drzewnego;
- 2) rozróżnia rodzaje szlaków zrywkowych;
- 3) rozróżnia rodzaje składnic drewna;
- 4) posługuje się dokumentacją dotyczącą zrywki surowca drzewnego;
- 5) dobiera i przygotowuje do pracy maszyny i urządzenia do zrywki surowca drzewnego;
- 6) obsługuje maszyny i urządzenia podczas zrywki surowca drzewnego;
- 7) wykonuje czynności związane z układaniem drewna według sortymentów;
- 8) wykonuje czynności związane z załadunkiem i rozładunkiem drewna ze środków transportowych;
- 9) wykonuje czynności związane z konserwacją maszyn i urządzeń.

5. Wykonywanie prac związanych z turystycznym i łowieckim zagospodarowaniem lasu

Uczeń:

- 1) rozróżnia leśne obiekty budowlane oraz urządzenia łowieckie;
- 2) wykonuje małe budowle leśne oraz urządzenia łowieckie i turystyczne;
- 3) dobiera materiały i urządzenia do prac związanych z konserwacją urządzeń melioracyjnych i utrzymaniem dróg leśnych;
- 5) wykonuje prace związane z konserwacją rowów melioracyjnych oraz urządzeń wodno-melioracyjnych w lesie;
- 7) wykonuje prace konserwacyjne dróg leśnych i urządzeń drogowych;
- 8) wykonuje prace związane z utrzymaniem małych budowli leśnych oraz urządzeń łowieckich i turystycznych;
- 9) wykonuje prace związane z zagospodarowaniem poletek łowieckich;
- 10) posługuje się dokumentacją dotyczącą turystycznego i łowieckiego zagospodarowania lasu.